

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
<b>FENOMENOLOGINĖ ANTROPOLOGIJA</b>	Etnologija	Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas	Dainyno skyrius
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	4	konsultacijos:	6
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	20
Kreditų skaičius:	<b>7,5</b>		
Dalyko anotacija			
<p><b>Dalyko tikslas</b> Kursas turi dvigubą tikslą: pristatyti doktorantams fenomenologinę antropologiją kaip šiuolaikinę susiformavusią ir funkcionuojančią etnologijos metodologiją ir tuo pačiu aiškinti fenomenologinę filosofiją kaip vieną esminių XX a. krypčių, veikiančią skirtinguose humanitariniuose, socialiniuose ir gamtos moksluose.</p>			
<p><b>Dalyko siekiniai ir kompetencijos</b> Kursu siekiama suteikti doktorantams teorinių metodologinių žinių ir skatinti kritinį metodologijų vertinimą. Doktorantai suvoks pagrindines fenomenologinio metodo prielaidas, išmanys taikymo įvairovę ir gebės svarstyti taikymo galimybes jų tyrimo medžiagai.</p>			
<p><b>Kurso turinys</b> Konceptualiai pristatomos pagrindinės fenomenologijos sąvokos; įvardijami pagrindiniai autoriai, inspiruojantys fenomenologinės antropologijos susiformavimą. Fenomenologinė antropologija kaip etnologijos metodika pristatoma analizuojant Michelio Jacksono ir Timo Ingoldo darbus: aiškinamasi, kaip filosofiniai egzistenciniai klausimai užduodami etnografinėi, folklorinei ir kitokiai lauko tyrimų medžiagai. Pateikiamas šia metodologija dirbančių etnologų tematinis ir probleminis tyrimų laukas: individų ir bendruomenių jutimo ir žinojimo formos, emocijos (gėda, pasididžiavimas, kančia etc.), savivokos ir tapatybės koncepcijos, tarpasmeninių santykių (draugystės, priešiško, prievartos, pagalbos etc.) patirtys, vietos ir laiko percepcija, atmintis. Fenomenologinė antropologija argumentuotai parodo, kaip individuali būtis neatsiejama nuo socialinės egzistencijos, individualus kūrybiškumas nuo tradicijos. Pagal konkrečių doktorantų interesus pristatomi fenomenologinei antropologijai svarbūs autoriai: antropologai Clifford Geertz, Marcel Mauss, Steven Feld; folkloristai ir performatyvumo teoretikai Albert Bates Lord, Richard Bauman, Roger D. Abrahams, Lauri Honko, archeologas Christopher Tilley. Etnologijos objektą fenomenologinė antropologija atskleidžia kaip dinamišką procesą, kaip gyvenamą pasaulį, įimdama visus dalyvius – atlikėjus ir klausytojus, taip pat užrašinėtojus ir tyrinėtojus; veiksmo laiką, vietą, kultūrinę atmintį. Parodo, kaip etnologinė medžiaga fiksuoja gyvenimo būdus, savitas ir bendražmogiškas patirties formas.</p>			
Literatūra			
<p><b>Pagrindinė literatūra:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Behnke Elizabeth A. 2006. Pasaulis be opozicijos / Pasaulio kūnas, iš anglų k. vertė Giedrė Šmitienė, <i>Literatūra</i>, t. 48 (6), p. 124-156.</li> <li>Ingold Tim and E. Hallam (ed.) <i>Creativity and cultural improvisation</i>, Oxford: Berg, 2007.</li> <li>Ingold, Tim, <i>The perception of the environment: essays on livelihood, dwelling and skill</i>, London: Routledge, 2000.</li> <li>Ingold Tim, <i>Being Alive: Essays on Movement, Knowledge and Description</i>, London and New York: Routledge, 2011.</li> </ol>			

5. Jackson Michael, *Things As They Are: New Directions in Phenomenological Anthropology*, Bloomington, 1996.
6. Jackson Michael, *Minima Ethnographica: Intersubjectivity and the Anthropological Project*, Chicago, 1998.
7. Jackson Michael, *The Politics of Storytelling: Violence, Transgression, and Intersubjectivity*, Museum Tusculanum Press, 2002.
8. Lord Albert Bates, *The Singer Resumes the Tale*, USA, 1995.

**Papildoma literatūra:**

1. Mickūnas Algis, David Stewart, *Fenomenologinė filosofija*, iš anglų k. vertė Arūnas Sverdiolas, Vilnius: Baltos lankos, 1994.
2. Bauman Richard, „Verbal Art as Performance“, *American Anthropologist*, vol. 77, No. 2, 1975, p. 290–311.
3. Clifton Thomas. *Music as Heard: A Study in Applied Phenomenology*, New Haven, 1983.
4. Feld Steven, *Sound and Sentiment: Birds, Weeping, Poetics, and Song in Kaluli Expression*, Philadelphia, 1990.
5. Fink Eugen, *Grundphanomene des menschlichen Daseins*, Freiburg / München: K. Alber, 1979; Эйген Финк, „Основные феномены человеческого бытия“, *Проблемы человека в западной философии*. М., 1988.
6. Geertz Clifford, *Kultūrų interpretavimas*, sudarė Arūnas Sverdiolas, Vilnius, 2005.
7. Honko Lauri (ed.) 2000. *Thick Corpus, Organic Variation and Textuality in Oral Tradition*, Helsinki.
9. Tilley Christopher, *A Phenomenology of Landscape: Places, Paths and Monuments*, Oxford: Berg, 1994.

Konsultuojantys dėstytojai: vardas, pavardė, mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius <u>darbo</u> 5 metus
Giedrė Šmitienė, hum. m. dr.	<p><b>MONOGRAFIJA:</b> <i>Kalbėti kūnu: fenomenologinė Alfonso Nykos-Niliūno kūrybos studija</i>, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2007. 295 p.</p> <p><b>MOKSLINIAI STRAIPSNIAI:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Neakivaizdinis pokalbis su Maurice'u Merleau-Ponty. Tradicinės kultūros tyrimas juslinio suvokimo plotmėje, <i>Tautosakos darbai XLVII</i>, 2014, p 15-42.</li> <li>2. Life-Tradition: Contribution to the Concept of Life-World, <i>ISFNR Newsletter</i> 6, 2012, p.27-36.</li> <li>3. Takios tradicijos samprata, <i>Tautosakos darbai XLI</i>, 2011, p. 15-43.</li> <li>4. Speech that Stems from Body, or Body that Flows through Language, <i>Thinking in Dialogue with Humanities. Paths into the Phenomenology of Merleau-Ponty</i>, ed. by Karel Novotný, Taylor S. Hammer, Anne Gléonec, Petr Špecián, Zeta books, 2011.</li> <li>5. New tendencies in social economics and global politics: the case of Smalininkai, kartu su Jurga Jonutyte, <i>Case for Development of Environmental and Ethical Competence</i>, ed. by Raminta Pučėtaitė, <i>Nordic Baltic Ethics Series</i>, vol. 1, Vilnius University, 2010.</li> <li>6. Dainavimas kaip terpė ir buvimo būdas, <i>Tautosakos darbai XXXIX</i>, 2010, p. 80-100.</li> <li>7. Kalbos kinestetika, <i>Baltos lankos: Leidinys skiriamas Maurice'ui</i></li> </ol>

	<p><i>Merleau-Ponty</i>, 31/32, 2010, p. 218-247.</p> <p>8. Subjektyvumo klausimas tiriant folklorą, <i>Tautosakos darbai</i> XXXVII, 2009, p. 83-100.</p> <p>9. The corporal ability to speak, <i>Tonoc</i> 3(20), 2008, p. 88-93.</p>
--	---

Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2016 m. kovo 31 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-3	
Doktorantūros komiteto pirmininkė	dr. Daiva Vaitkevičienė